

ἀλλὰ πολλά εἰσέτι ἔλειπον διὰ τὴν συμπληρωθῆναι τὴν συν-
δυατμόν. Ἰς ἐμελλε νὰ διευθύνῃ τὴν βουλὴν, ὡς ὑ-
πουργός; Πρὸ μικροῦ διεύθυνε αὐτὴν ὁ Πέλαμ· ἀλλ'
ὁ δούξ, καθὼς μέλος τῆς τῶν Λόρδων βουλῆς, δὲν
ἠδύνατο νὰ κληρονομήσῃ καὶ τοῦτο τὸ μέρος τοῦ ἀ-
δελφικοῦ ἀξιώματος. Ἐπρεπεν ἄρα γε νὰ ἀνατιθῇ τὸ
ἔργον εἰς ἄνδρα διακεκριμένης ἱκανότητος; Ἀλλὰ τοι-
αύτος ἄνθρωπος, τοιαύτην λαβὼν θέσιν, δὲν ἐμελλεν ἀναγ-
καίως ν' ἀπειρήσῃ καὶ νὰ λάβῃ πλείονα μερίδα ἐξου-
σίας περὶ τὴν τῶν χρημάτων καὶ τῶν δημοσίων ὑ-
πουργημάτων διαχείρισιν, παρ' ὅσῃν ὁ δούξ Νεοκασ-
τελλίας ἦτο διατεθειμένος νὰ παρχωρήσῃ; Ἐπρε-
πεν ἄρα γε νὰ ἐπιτραπῇ τὸ καθήκον εἰς δευτερεύοντα
τινα ἄνθρωπον; Ἀλλὰ ποία πιθανότης ὑπῆρχεν, ὅτι
δευτερεύων τοιοῦτος ἄνθρωπος ἠθέλει κατορθώσῃ νὰ
χειραγωγῇ πολυάριθμον καὶ τρικυμιώδη συνέλευσιν,
πλήθυσαν ἐπιτηδείων καὶ ἐμπείρων ἀνδρῶν; Τοιαύτη
ἐν τούτοις ἦτο ἡ τοῦ Δουκὸς Νεοκαστελλίας παράλο-
γος φιλαρχία, ὥστε προστίμησε νὰ συγκροτήσῃ ἀσθε-
νὲς καὶ ἐπιστραλὲς ὑπουργεῖον, τὸ ὅποσον δὲν ἠδύνατο ν'
ἀνθέξῃ εἰς τὴν παρμηκρὰν τοῦ ἀνέμου πνοὴν καὶ ἐμελλε
νὰ ναυαγῇ εἰς τὴν πρώτην τρικυμίαν, παρὰ νὰ θυ-
σιάζῃ μέρος τῆς ἐξουσίας του, διὰ νὰ προσλάβῃ ὑγιεινὰ
καὶ διαρκῆ στοιχεῖα.

Ὁ Πίττ ἦτο ἀσθενὴς εἰς τὰ θερμὰ λουτρά τῆς
Βάθης· ἀλλὰ καὶ ὑγιὴς ἂν ἦτο, καὶ ἐν Λονδίῳ ἂν εὐ-
ρίσκετο, οὔτε ὁ βασιλεὺς, οὔτε ὁ δούξ Νεοκαστελλίας
ἦσαν διατεθειμένοι νὰ ἐλθωσιν πρὸς αὐτὸν εἰς λόγους
περὶ τοῦ προκειμένου. Ὁ ψυχρὸς καὶ πρόμνηθς Μυρ-
ράς ἀπέβλεπεν, ὡς προείπομεν, εἰς ἕτερον σκοπὸν.
Ὅθεν ἤρχισαν διαπραγματεύσεις μετὰ τὸν Φόξ, τὰς
ὁποίας ὁ Δούξ Νεοκαστελλίας διεξήγαγε μετὰ τὸν συ-
νήθη αὐτῷ παιδαριώδη καὶ ἀναπειθήσιον τρόπον. Κατὰ
τὴν πρότασίν του, ὁ Φόξ ἐμελλε νὰ ἀναγορευθῇ γραμ-
ματεὺς τῆς ἐπικρατείας καὶ νὰ ἀναλάβῃ τὸ ἔργον
τοῦ νὰ ἐκπροσωπῇ τὴν κυβέρνησιν ἐν τῇ Βουλῇ τῶν
καινοτήτων· καὶ ἡ μὲν διαχείρισις τοῦ ἀπορρήτου χρη-
ματικοῦ κεφαλαίου, ἐν ἄλλαις λέξεσιν, τὸ ἔργον τῆς
ἀγορᾶς τῶν βουλευτικῶν ψήφων, δὲν ἐμελλε νὰ ἀφαι-
ρεθῇ ἀπὸ τὸν πρῶτον Λόρδον τοῦ θησαυροφυλακίου,
ὥστε ὅμως οὗτος νὰ εἰδοποιῇ τὸν Φόξ ἀκριβῶς
περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἐγίνετο χρῆσις τοῦ κεφαλαίου
τούτου.

Εἰς τοῦτο συνηνέσαν ὁ Φόξ, ἀλλὰ τὴν ἐπιστολὴν
νέος πάλιν τάρachος· ὁ Νεοκαστελλίας μετενόησε διὰ
τὰ προσυντεθέντα, ἡ δὲ συνδιάλεξις ἡ γενομένη περὶ
τούτου μεταξὺ τοῦ Φόξ καὶ τοῦ δουκὸς εἶναι βεβαίως
μία τῶν παραδοξοτέρων τῆς Ἀγγλικῆς ἱστορίας.
«Ὅταν ὁ ἀδελφός μου προέτατο τοῦ θησαυροφυλα-
κίου» εἶπεν ὁ Νεοκαστελλίας, «δὲν ἔλεγεν εἰς
«κάνένα τί ἔκαμνε τὰ χρήματα τοῦ ἀπορρήτου κεφα-
«λαίου. Δὲν θέλω λοιπὸν καὶ ἐγὼ νὰ λέγω εἰς κα-
«νένα τί περὶ τούτου.» Ἡ ἀπάντησις ἦτο εὐκολος.
Ὁ Πέλαμ ἦτο οὐ μόνον πρῶτος Λόρδος τοῦ θησαυ-
ροφυλακίου, ἀλλὰ καὶ ἡγεμὼν τῆς Βουλῆς, ὥστε
ἦτο περιττὸν νὰ διακοινώσῃ εἰς ἄλλον τινα τὰς μετὰ
τῶν μελῶν τῆς βουλῆς σχέσεις του. «Ἀλλὰ ἐγὼ,»
εἶπεν ὁ Φόξ, «πῶς θέλω διευθύνει τὴν βουλὴν, μὴ

«εἰδώς τι περὶ τῶν σχέσεων τούτων, πῶς θέλω ὁμι-
«λήσει πρὸς τοὺς βουλευτάς, μὴ γνωρίζων τίνες ἐξ
«αὐτῶν ἐλάβον ἀντιμισθίας, καὶ τίνες ὄχι; Καὶ ποῖος»
ἐξηκολούθησεν, «θέλει ἔχει τὴν διανομὴν τῶν ὑπουρ-
«γημάτων.» «Ἐγὼ πάλιν,» εἶπεν ὁ δούξ, «καὶ
«πῶς τότε θέλετε νὰ διευθύνω ἐγὼ τὴν βουλὴν;»
«Μὴ σὰς μέλη» εἶπέτε τοὺς βουλευτάς νὰ ἐρχωνται
«πρὸς ἐμέ.» Ἐπειδὴ δὲ προέκειντο γενικαὶ ἐκλο-
γαί, ὁ Φόξ ἠρώτησε, τίνες θέλουσιν εἶναι οἱ ὑπουργι-
κοὶ ὑποψήφιοι εἰς τὰς ἐπαρχίας ὅπου ἴσχυε τὸ ὑ-
πουργεῖον. «Μὴν ἀνησυχῇτε περὶ τούτου» ἀπεκρίθη
ὁ Νεοκαστελλίας, «ὅλα αὐτὰ εἶναι τελειωμένα πράγ-
ματα.» Ἀλλὰ τοσαύτην ἀδιακρίσιαν, ἀνθρωπίνην φύσιν
δὲν ἠδύνατο νὰ τὴν ὑποφέρῃ. Ὅθεν ὁ Φόξ ἀπεποι-
ήθη νὰ ἀναλάβῃ τὸ ἀξίωμα τοῦ Γραμματέως τῆς
ἐπικρατείας, ἐπὶ τοιοῦτοις ὁροις, καὶ ὁ δούξ ἀνέθηκε
τὴν ἡγεμονίαν τῆς βουλῆς εἰς ἄφυσιν τινα καὶ μέ-
τριον ἄνθρωπον, τοῦ ὁποίου σχεδὸν ἐλησημονήθη ἡδὴ
τὸ ὄνομα, τὸν Θωμᾶν Ροβινσῶνα.

Ὁ Πίττ, ἐπανελθὼν ἐκ Βάθης, ἐπροσποιήθη πολ-
λὴν μετριότητα, ἂν καὶ ἡ ψυχὴ του ἐβράζειν ἀπὸ τὴν
ἀγανακτήσιν. Δὲν παρεπονέθη μὲν διότι τὸν παρέ-
βλεψαν ὅλως δόλου, εἶπεν ὅμως παρόρησις, ὅτι, κατὰ
τὴν γνώμην του, ὁ Φόξ ἦτο ὁ ἀρμοδιώτερος νὰ διευ-
θύνῃ τὴν βουλὴν ἄνθρωπος. Οἱ δύο ἀντίπαλοι, διὰ
κοινοῦ συμφέροντος καὶ ἐχθρὰς κοινῆς συνδιαλλαγέν-
τες, συναφώνησαν πῶς ἐμελλον νὰ πολιτευθῶσι κατὰ
τὴν προεχθὴ σύνοδον. «Ὁ Κύριος Θωμᾶς Ροβιν-
«σῶν μέλλει νὰ μᾶς διευθύνῃ!» εἶπεν ὁ Πίττ πρὸς
τὸν Φόξ· «ὁ δούξ ἠθέλε κάμει καλῆτερα νὰ μᾶς
«στείλῃ τὸ ὑπόδημά του, διὰ νὰ μᾶς διευθύνῃ.»

(Ἡ συνέχεια εἰς τὸ ἀκόλουθον φυλλάδιον.)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

*Πρόχειρον νόμων, τὸ λεγόμενον ἡ ἐξάβιβλος, συ-
ναθροισθὲν πάντοθεν κατ' ἐκλογὴν, καὶ κατ' ἐπι-
τομὴν οὕτω συνεκθὲν παρὰ τοῦ πανσεβάστου
νομοφύλακος καὶ κριτοῦ Θεσσαλονίκης Κων-
στατίνου τοῦ Ἀρμενοπούλου. Νέα ἐκδοσις ἐπὶ
Heimbach. Αἴφια, 1851. Τύποι [T. O. Weigel
Σελ. 1-1002. Τιμὰται th. 5 1|3 δραχμῶν 22.
δεδεμένον.*

Με λύπην μας ἀναγγέλλομεν τὴν νέαν ταύτην ἐκδοσιν
τοῦ Ἀρμενοπούλου, διότι δύναται νὰ ὀνομασθῇ ἡ διαθή-
κη τοῦ ἐκδότου· μόλις συνεπλήρωσε τὸ ἔργον τοῦτο, καὶ
ὁ σκληρὸς θάνατος ἀφῆρπασεν αὐτόν, εἰς τὴν ἀνδρικήν
του ἡλικίαν, ἀπὸ τὰς ἀγκάλας τῶν φίλων, ἀπὸ τὴν
ὀμήγυριν τῶν συναδελφῶν, τῆς ὁποίας ἦτον ἀληθὲς
κόσμημα. Ὡς ἀ στρατιώτης ἐπὶ τῆς ἰδίας ἀσπίδος
οὕτω καὶ αὐτὸς ἀναπαύεται ἐπὶ τοῦ τελευταίου τούτου
μάρτυρος φιλοπονίας ἀδαμάστου τηρῶν, μέχρι τε-

λευταίας πιασῆς τὸ σύνθημα αὐτοῦ, νὰ μὴ θεωρήτῃ τι τὰ σχολία του, καὶ τὴν εὐανάγνωστον γραφὴν· καὶ τρίτον τὴν σπανιωτάτην πρώτην ἐκδοσιν τοῦ I. Σουαλεμβέργου. Τὰ λοιπὰ χειρόγραφα, ἐπειδὴ πρὸ ὀλίγου καιροῦ προσεκληθῆν νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἐκδοσιν, δὲν ἤδυνήθη μὲν ἀκριβῶς νὰ ἐπιθεωρήτῃ, τὰ πλεῖστα δὲ μὴ καὶ μάλιστα τὰ τῶν Παρισίων ἐπεξεργάσθῃ κατὰ τὴν εἰς τὴν μεγαλόπολιν ταύτην διαμονὴν του, τὰ δὲ λοιπὰ, ὡς χρησιμεύσαντα ἤδη εἰς ἄλλας ἐκδόσεις, ἐξ αὐτῶν ἠδυνήθη νὰ ἐκτιμήσῃ προσηκόντως. Ἐντεῦθεν ἠδυνήθη νὰ κατατάξῃ ταῦτα, καὶ νὰ θέσῃ εἰς μὲν τὴν πρώτην τάξιν· τὸ ὑπὸ τοῦ Σαλμασίου μεταχειρισθὲν παλαινὸν χειρόγραφον καὶ τὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, εἰς τὴν ἐπομένην δὲ τὰ τοῦ Suarez, Κοντίου καὶ τὰ εἰς τὸν 'Ρεϊτζιον χρησιμεύσαντα τοῦ Μερμανίου, εἰς τὴν τρίτην δὲ ἐκεῖνα ἅτινα εἶχον ἀνά χειρας ὁ Κουϊάκιος, ὁ Φαλκενδούργιος καὶ ὁ Λαμπέκιος. Μετὰ ταῦτα, ἐπρεπε νὰ ἐρευνήσῃ τὰς πηγὰς τῆς ἐξαδίδλου, ὅπερ ἐν τῇ σελ. XVII—XXVII ἐγένετο, καὶ τοῦτο ἔδωκεν ἀφορμὴν νὰ δημοσιεύτῃ (σελ. XXII—XXVI) Νεαράν τινα τοῦ Πατριάρχου Ἀθανασίου, τῆς ὁποίας ὁ Ἀρμενόπουλος πολλάκις μνημονεύει, καὶ ἥτις εὐρίσκεται ἐν τῷ τῷ Παρισίῳ χειρογράφῳ, 1357 α. Ἡ ἐρευνα αὕτη τὸν ἐχρητίμεισεν ἵνα προσδιορίσῃ ἐὰν ὁ Ἀρμενόπουλος ἀντέγραψεν αὐτολεξεῖ, ἢ ἀπῆλθῃσεν, καὶ ὅπου τὸ πρῶτον ἐγένετο, νὰ παρατηρήσῃ τὰ λάθη εἰς ἃ ὑπέπετεν ὁ ἀντιγραφεὺς τοῦ χειρογράφου. Συλλέγων λοιπὸν τοιαυτοτρόπως τὴν ὕλην του, ἠδυνήθη νὰ ἀρχίσῃ τὴν ἐρευναν περὶ τῆς ἀκεραιότητος τῆς ἐξαδίδλου. Οὕτω π. χ. προτάττεται τῆς ἐξαδίδλου τεμάχιον τῆς περὶ κριτῶν προκαταστάσεως· τοῦτο ἠδυνάμεθα, ὡς ἐκ τῆς θέσεώς του, νὰ θεωρήσωμεν ὡς μεταγενέστερον, ἀλλὰ σχολίον τι εὐρισκόμενον ἐν τῷ χειρογράφῳ τοῦ Ἐνελίου λέγει ῥητῶς, ὅτι συνεγράφη ὑπὸ τοῦ συγγραφέως τῆς ἐξαδίδλου. Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἠδυνάμεθα καὶ τὴν προσθήκην τῶν τεσσάρων τίτλων νὰ θεωρήσωμεν ὡς ἀλλοτρίαν τοῦ ἐκτου βιβλίου, ἀλλ' ἐπειδὴ εὐρίσκεται εἰς τὰ καλῆτερα καὶ ἀρχαιότερα χειρόγραφα, προσέτι δὲ ἐν τῷ τέλει τοῦ τετάρτου τίτλου λέγεται, ὅτι ἐκεῖ τελειώνει ἡ ἐξαδίδλος, διὰ τοῦτο ἐθεώρησεν αὐτὴν ὡς ἀποτελοῦσαν μέρος αὐτῆς· τοῦτο δὲ ἐξάγεται καὶ ἐκ τοῦ γενικοῦ καὶ εἰδικοῦ πίνακος τοῦ ἐκτου τίτλου. Ἀπεναντίας ὁ ἐκδότης ἀποφαίνεται, ὅτι δὲν ἀποτελοῦν μέρος τῆς ἐξαδίδλου τὰ περὶ ἱερέων τοῦ Κωνσταντίνου, οἱ τρεῖς συνοδικοὶ τόμοι, καὶ τὰ εἰς τὰς ἐπιστολάς τοῦ Φιλοθέου εὐρισκόμενα ἐπίμετρα τῆς ἐξαδίδλου, διότι ἂν καὶ ταῦτα εὐρίσκονται εἰς πολλὰ χειρόγραφα, εἰς τὰ καλλίστα ὅμως τούτων ἐπονται μετὰ τὸ τέλος σὺν θεῷ πάσης τῆς ἐξαδίδλου καὶ δὲν ἀναφέρονται ποσῶς εἰς τοὺς εἰδικοὺς πίνακας. Τοῦς αὐτοὺς λόγους φέρει καὶ ὡς πρὸς τοὺς γεωργικοὺς νόμους, τοὺς συλλεχθέντας ἐκ τῶν τοῦ Ἰουστινιανοῦ νομικῶν βιβλίων, μάλιστα δὲ καθόσον οὗτοι εἰς τινα χειρόγραφα ἀναφέρονται τῇδε καθεῖς χωρὶς νὰ ἔχουν ὠρισμένην τινα θέσιν. Ἴσως τὰ τεμάχια τῆς περὶ κριτῶν προκαταστάσεως, καὶ ἡ προσθήκη τῶν τεσσάρων τίτλων προστεθῇ εἰς δευτέραν τινα ἐκδοσιν τῆς ἐξαδίδλου, ἐνῶ τὰ λοιπὰ τεμάχια ἐτέθησαν τῇδε καθεῖς καὶ

Μετὰ τὴν ἀπόδοσιν τῆς ὀφειλομένης ταύτης εὐγνωμοσύνης εἰς τὴν μνήμην τοῦ ἀνδρός, δώσωμεν ἤδη τὴν προσηχὴν μας εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην ἐκδοσιν τοῦ Ἀρμενοπόλου, τῆς ὁποίας θεωροῦντες τὴν κατεπίγειον ἀνάγκην, ἐπροκαλέσαμεν τὴν ἐκδοσιν. Ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ἐκδόσεων τοῦ Ἀρμενοπόλου, ἄλλαι μὲν περιεῖχον πολλὰ ἀλλότρια εἰς τὸ κείμενον, ἄλλαι δὲ ἦσαν ἐλλιπεῖς, ὥστε δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι οὐδεμία αὐτῶν ἦτον ἐντελής· μάλιστα δὲ, ὅτι ἅπασι εἶχον ἐσφαλμένους μὲν παραθέσεις τῶν σχολίων, ἐπισφαλεῖς δὲ πληροφορίας τῶν πηγῶν, τὰς ὁποίας μεταχειρίσθη ὁ Ἀρμενόπουλος. Τοῦτο δὲ συνέβη τὸ μὲν ἐνεκὰ τῆς ἀτελοῦς καταστάσεως τῆς κριτικῆς ἐπιστήμης, καθ' ἣν ἐποχὴν ἐγιναν αἱ ἀρχαῖαι ἐκδόσεις, τὸ δὲ ἐνεκὰ τῶν ἀλλοιώσεων τὰς ὁποίας ὑπέστησαν τὰ πλεῖστα χειρόγραφα, καὶ τῆς προλήψεως ἀπὸ τὴν ὁποίαν οὕτε ὁ 'Ρεϊτζιος ἠδυνήθη ν' ἀπελευθερωθῇ, ὅτι πρέπει νὰ δημοσιευθῇ πάντα. τὰ ἐν τοῖς χειρογράφοις, καὶ τέλος ἐνεκὰ τῆς ἀγνοίας τῶν πηγῶν, ἐξ ὧν ὁ Ἀρμενόπουλος συνέγραψε τὴν ἐξαδίδλόν του. Πῶς δὲ τὰ ἐλαττώματα ταῦτα ἐξέλιπον ἀπὸ τὴν παρούσαν ἐκδοσιν, τοῦτο μᾶς διδάσκει αὐτὸς ὁ ἐκδότης εἰς τὸν πρόλογον. Κυρίως ἐπεμελήθη νὰ λάβῃ ἀνά χειρας τὰ καλῆτερα χειρόγραφα, καὶ ἂν δὲν ἠδυνήθη νὰ συμβουλευθῇ ὅλα τὰ ἀναφερόμενα ἐν σελ. V—XIII. γυμνῶν ὅμως νὰ παραδῇ τὰ ἀρχαιότερα, ἵπως τὰ σύγχρονα τοῦ Ἀρμενοπόλου, δηλ. α) τὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐκ τοῦ ὁποίου ὁ περικλεὲς Ζαχαρίας συνεπλήρωσε τὸ 15-18 βιβλίον τῶν Βασιλικῶν καὶ ἐπλούτισε μὲ σχολία· β) τὸ τῆς βιβλιοθήκης τοῦ καθηγητοῦ Ἐνελίου (Haenel), τὸ ὁποῖον εἶναι ἀξιοπερίεργον διὰ

μετὰ ταῦτα ἐσυλλέχθησαν καὶ ἀντιγράφησαν εἰς τὸ τέλος τῆς ἐξαδίδου. Ἡ ἐκδοσις δὲ αὕτη ὑπερτερεῖ τῶν ἄλλων ἰδίως διὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν προτεθέντων ἀρχαίων καὶ καλῶν σχολίων, τὰ ὅποια εὐρέθησαν ἐν τῇ τῆς Κωνσταντινουπόλεως χειρογράφῳ, ὥστε ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε λεγθέντων παρατηρεῖ τις τὰς ἐκδουλεύσεις τοῦ ἐκδότου, διὰ τὰς διαιωνίσας τὸν Ἀρμενόπουλον. Αἱ μεγάλοι προσθήκαι ἐλάβον τὴν προσήκουσαν θέσιν των, καὶ διετήρησε μὲν τοὺς γεωγραφικοὺς νόμους καὶ τὰ ἐπίμετρα, ἀπεχώρησεν ὁμῶς ταῦτα ὅλως διόλου ἀπὸ τὴν ἐξαδίδου. Προσέτι ἐρρόντισε τὰ μὴ γνήσια τεμάχια νὰ ἀποβάλλῃ, καὶ, ὅπου τοῦτο δὲν ἦτον δυνατόν ἢ δὲν τὸ ἔκρινε εὐλογον, νὰ σημειώσῃ αὐτὰ διὰ μικρῶν στοιχείων, ἢ διὰ παρενθέσεων, νὰ θέσῃ τὰ μὲν παραλειφθέντα χωρία ἐν οἰκείῳ τόπῳ, τοὺς δὲ νέους τίτλους τοιοιτοτρόπως, ὥστε διὰ διπλῶν ἀριθμῶν νὰ παρατηρῆται ἡ γενομένη μεταβολή, νὰ ὑποστηρίξῃ διὰ τῶν χειρογράφων τοὺς μετατεθέντας παραγράφους, καὶ τέλος νὰ ἐπεξηγήσῃ καὶ νὰ διορθώσῃ τὰ σχόλια, καὶ διὰ τὰ μὴ μεταβαλὴ τὸ κείμενον αὐτῶν, νὰ τὰ καταχωρίσῃ κατ' ἰδίαν. Δὲν ἤραξέθη δὲ εἰς ταῦτα, ἅτινα καὶ μόνον ἤθελον μᾶς ὠφελῆσαι τὰ μέγιστα, ἀλλ' ἐνησχολήθη τὰ μάλιστα εἰς τὴν κριτικὴν τῆς γλώττης καὶ μέγα μέρος τεμαχίων καὶ σχολίων ἐπιδιώρθωτε, ὁδηγούμενος ἐκ τῶν χειρογράφων, καὶ ἐκ τῶν πηγῶν τὰς ὁποίας εἶχεν ὑπ' ὄψιν τοῦ ὁ Ἀρμενόπουλος, καὶ τὰς διορθώσεις ταύτας παρέθετεν ἐν ταῖς σημειώσεσι πρὸς περισσοτέραν ἀκρίβειαν. Εἰς τὸ τέλος δὲ τοῦ ὅλου συγγράμματος ἔθετε λεξικὸν καὶ πίνακα τῶν παραλλήλων τεμαχίων ἅτινα ἀπαντῶνται εἰς τὰς ῥωμαϊκὰς πηγὰς καὶ εἰς τὰ νεώτερα νομικὰ συγγράμματα, ἔργον δύσκολον καὶ πολύπονον.

Τοιοῦτον τὸ ἔργον τὸ ὅποιον κατέλειπεν ἡμῖν ὁ σοφὸς ἀνὴρ, τεκμήριον ἐπιστήμης εὐρείας καὶ εὐφυΐας ἐξόχου· δῶρον πολύτιμον εἰς ἅπαντας μὲν τοὺς περὶ τὰ νομικὰ ἀσχολουμένους, ἀλλ' ἀνεκτίμητον δι' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας, παρ' οἷς ἰσχύει ἔτι ὁ Ἀρμενόπουλος, ὡς νόμος θετικὸς.

Ἡ ἐκδοσις αὕτη τοῦ Ἀρμενοπούλου συσταίνεται καὶ διὰ τὴν λαμπρότητα τοῦ τύπου καὶ τοῦ χάρτου, ἅτινα καθιστῶσιν αὐτὴν ἀληθὲς ἀριστούργημα, τοῦτο δὲ ὀφείλεται εἰς τὴν φιλοκαλίαν τοῦ ἐν Λειψίᾳ τυπογράφου Κ. Οὐαϊγγέλου.

Λεωνίδας Σγούρας.

ΔΙΑΦΟΡΑ.

ΑΤΜΟΚΙΝΗΤΟΙ ΜΗΧΑΝΑΙ. Ὁμιλοῦσα ἡ Παρδώρα (Φυλλάδ. ΑΖ.) περὶ κλωστικοῦ τινος ἐργοστασίου ἐν Ἀγγλίᾳ, ἀνέρερεν ἐν παρόλῳ καὶ περὶ τῶν ἀτμοκινήτων μηχανῶν τῶν διομηχανικῶν καταστημάτων, αἵτινες ἀντικαθιστῶσι τὴν ἐργασίαν μυριάδων βραχιόνων. Ἀλλ' εἶναι περίεργον νὰ μάθωμεν ἀκρι-

βέστερον καὶ πότος ὁ ἀριθμὸς τῶν βραχιόνων τοὺς ὁποίους ἀντικατέστησαν μέχρι τῆς σήμερον.

Κατὰ τὸ 1827 αἱ ἀτμοκίνητοι μηχαναὶ ὅλης τῆς Βυρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς, ἐξετέλουν ἐργασίαν διακοσίων ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων, τὸ δὲ 1833, ἦτοι μετὰ ἔξ ἔτη, ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς ἐδιπλασιάσθη· ὥστ' αἱ ἀτμοκίνητοι μηχαναὶ ἐξετέλουν τὴν ἐργασίαν τοῦ ἡμίσεως σχεδὸν μέρους τῶν κατοίκων ὅλης τῆς γῆς! Ἐκτοτε παρήλθον 17 ἔτη, καὶ ἐπειδὴ αἱ ἀτμοκίνητοι μηχαναὶ πολυπλασιάζονται καὶ τελειοποιῦνται ὁσήμεραι, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι σήμερον ἐκτελοῦσιν ἐργασίαν ὑπερβαίνουσαν ὅσῃν ἤθελον ἐκτελέσει καὶ ὅλον ἀνεξαιρέτως τὸ ἀνθρώπινον γένος!

Ἀλλ' ἡ δύναμις τοῦ ἀτμοῦ δὲν προώδευσε ὀλιγώτερον καὶ κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς εἰς τὰς σιδηρὰς ὁδοὺς. Τὸ 1827 κατεσκευάσθη ἡ πρώτη σιδηρὰ ὁδὸς κατὰ τὴν ἀρκτῶν Ἀμερικὴν, μόλις δεκατριῶν μιλίων ἔχουσα μῆκος· καὶ ὁμῶς ἔκτοτε, ἐντὸς τοῦ μικροῦ διαστήματος εἰκοσιδύο ἔτων, κατεσκευάσθησαν ἐκεῖ τόσαι ἄλλαι τοιαῦται, ὥστε δύνασαι νὰ διατρέξῃς ἐπὶ ἀτμαμάξης 8,917 λεύγας γαλλικὰς, ἢ 65,576 στάδια ἑλληνικὰ! Ὅ ἐστι, θέλεις περιέλθῃς ἑκτασιν ἴσην σχεδὸν μὲ τὴν περιφέρειαν αὐτὴν τῆς γῆς, ἥτις, ὡς γνωστὸν, δὲν ὑπερβαίνει τὰς 9,000 λευγῶν! Ἡ γῆ, δὲν θέλει πλέον χωρεῖ τὸν ἄνθρωπον· ἔχει λοιπὸν ἄδικον ἀναζητῶν νέους κόσμους ἐναερίους! Ἡ γῆ ἥτις ἐνομιζέτο ὑπὸ τῶν πρώτων κατοίκων αὐτῆς ὡς μὴ ἔχουσα ὄρια, σήμερον μόλις φαίνεται ἱκανὴ νὰ περιλάβῃ τοὺς ἀπογόνους αὐτῶν· δυνάμεθα ἄρα νὰ εἰπώμεν ὅτι κατέστη ἀπλοῦν βάθρον γίγαντος!

Ἀλλὰ μήπως καὶ τὸ Πνωμένον βασίλειον τῆς Μεγάλης Βρετανίας, ἂν καὶ ἐκ νήτων συγχείμενον, ἔχει μικροτέρας σιδηρὰς ὁδοὺς; Περὶ τὸ τέλος τοῦ παρελθόντος ἔτους αἱ σιδηραὶ ὁδοὶ τῆς εἶχον μῆκος 6,621 μιλίων! Εἶχε 2,500 ἀτμαμάξας, αἵτινες διέτρεχον ἐν αὐτῇ μόνον τῇ νήσῳ Ἀγγλίᾳ, διαστάσιν εἰκοσιδύο φοράς μεγαλητέραν τῆς περιφερείας τῆς γῆς!

Τὸ πρῶτον ἀτμόπλοιον κατεσκευάσθη τὸ 1807 ἐν Νεοβοράκῳ ὑπὸ τοῦ Φούλτωνος· ἐν δὲ τῇ Μεγάλῃ Βρετανίᾳ τὰ ἀτμόπλοια ἐράνησαν κατὰ τὸ 1812.

Τὸ 1816, Γάλλος τις, Ἀνδριέλ τὸ ὄνομα, μετέβη εἰς Λονδῖνον διὰ ν' ἀγοράσῃ ἀτμόπλοιον, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ δείξῃ εἰς τοὺς κατοίκους τῶν Παρισίων τὸν νέον τρόπον τοῦ πλέειν· ἀλλ' εἰς ὁποίας βραδύτητας εἰς ὁποίας περιπετείας καὶ εἰς ὁποίους κινδύνους ὑπέπεσεν ἑωτοῦ φθάσῃ ἀπὸ Λονδίνου εἰς τὴν γέφυραν τῆς Ἰένης ὁ νέος αὐτοῦ Σιβάχ Θαλασσινός! Δεκαεννέα ἡμέρας ὁλοκλήρους ἐθαλασσομάχει. Ἐνῷ σήμερον δεκαεννέα ἡμέραι ἀρκοῦσιν εἰς τὸ νὰ διαπλεύσῃ δις τὸν Ἀτλαντικὸν τὸ αὐτὸ ἀτμόπλοιον (1)

Μὴ λησμονήσωμεν ὅτι ὅλα ταῦτα τὰ μεγάλα ἔργα,

(1) Τὸ ἀτμόπλοιον ἡ Βαλτικὴ, ἀναχωρήσας ἐσχάτως ἐκ Νεοβοράκου ἐφθασεν εἰς Ἀγγλίαν ἐν διαστήματι 9 ἡμερῶν 13 ὥρῶν καὶ 5 λεπτῶν!